

VASTAANOTTOA KOSKEVAT OIKEUTESI JA VELVOLLISUUTESI

Tämä esite on tarkoitettu sinulle, jos

- ✓ olet alle 18-vuotias
- ✓ olet saapunut ilman vanhempiasi, joko yksin tai muiden perheenjäsenten kanssa
- ✓ olet hakenut turvapaikkaa (jota kutsutaan myös kansainväliseksi suojeluksi) Suomessa

Olet turvassa tässä maassa	3
Kuka auttaa sinua?	3
Mikä on edustajan tehtävä?	3
Ketkä muut voivat auttaa sinua?	4
Mitä sinä saat?	6
Oikeus terveydenhuoltoon	8
Ilmoita asiasta henkilökunnalle ja edustajalle	9
Mitä lapsen edun arviointi tarkoittaa?	10
Oikeus saada opetusta	10
Oikeus tehdä työtä	11
Henkilöllisyysasiakirjasi turvapaikanhakijana	11
Missä oleskelet?	12
Mitä voit tehdä, jos joku kohtelee sinua huonosti?	13
Mitkä ovat vastaanottoon liittyvät velvollisuutesi?	14
Mitä tapahtuu, jos et noudata velvollisuuksiasi?	15
Säännöt turvapaikan hakemisesta ja EU+ -maihin matkustamisesta	16
Mitä tapahtuu, jos lähdet johonkin toiseen EU+ -maahan?	17
Kuka voi auttaa sinua, jos et ole samaa mieltä viranomaisten tekemästä päätöksestä?	18
Mitä tapahtuu, jos johonkin tukeen tulee muutos?	19
Yhteystiedot	20

▶ OLET TURVASSA TÄSSÄ MAASSA

Kerroit viranomaisille, ettet voi palata kotimaahasi, koska olet vaarassa, ja olet hakenut turvapaikkaa. Olet turvapaikanhakija Suomessa.

On normaalia, että kaikki tuntuu uudelta. Olet turvassa tässä maassa etkä ole yksin.

▶ KUKA AUTTAA SINUA?

Euroopassa alle 18-vuotiaiden henkilöiden katsotaan olevan lapsia, ja heillä on oikeus saada **erityistä tukea**.

Koska olet täällä ilman vanhempiasi, aikuinen, jota kutsutaan **edustajaksi** tukee sinua. Tämä henkilö on riippumaton viranomaisista.

Jos et ole vielä tavannut edustajaasi, tapaat hänet mahdollisimman pian.

Siihen asti viranomaiset nimeävät toisen aikuisen tukemaan ja edustamaan sinua.

▶ MIKÄ ON EDUSTAJAN TEHTÄVÄ?

Edustaja auttaa sinua asioiden hoitamisessa viranomaisten kanssa.

Edustaja selvittää mielipiteesi asioihin sekä varmistaa, että mielipiteesi otetaan huomioon sinua koskevissa asioissa. Hän kertoo viranomaisille myös oman näkemyksensä siitä, mikä on sinun etusi mukaista eri tilanteissa, toimii yhteistyössä sinun asioista huolehtivien aikuisten ja työntekijöiden kanssa, ja huolehtii, että saat tietoa omista asioistasi ja oikeuksistasi. Edustaja ei huolehdi sinun päivittäisestä hoidostasi tai kasvatuksestasi, eikä voi ottaa sinua luokseen asumaan. Arjessa sinusta huolehtivat vastaanottokeskuksen työntekijät tai aikuiset, joiden luona asut. Edustaja ei osta sinulle tavaroita tai lainaa rahaa.

Edustajasi kertoo viranomaisille, mitä tarvitset, antaa sinulle neuvoja ja auttaa sinua tekemään tärkeitä päätöksiä.

Voit aina ilmaista tarpeitasi ja tunteitasi ja kertoa edustajallesi mielipiteesi.

Jos sinulla on ongelma edustajasi kanssa, kerro asiasta vastaanottokeskuksen henkilökunnalle

➤ KETKÄ MUUT VOIVAT AUTTAA SINUA?

- **Sosiaalityöntekijä** auttaa sinua päivittäisissä tarpeissasi tai ottaa yhteyttä muihin ammattilaisiin, jotka voivat auttaa tietyssä ongelmassa.
- **Sairaanhoitaja** auttaa sinua, jos olet sairastunut, loukkaantunut tai tarvitset lääkinnällistä apua.
- **Oikeudellinen avustaja** auttaa sinua ymmärtämään, mitä tehdä, jos oikeuksiasi ei mielestäsi kunnioiteta.
- **Tulkki** voi auttaa sinua kommunikoimaan kielellä, jota ymmärrät. Hänen tehtävänsä on kääntää tarkalleen se, mitä sinä sanot ja mitä muut sanovat.

Mikä on iän arviointi?

Jos olet saapunut Eurooppaan ilman ikääsi todistavaa asiakirjaa ja viranomaisilla on epäilyksiä iästasi, he pyytävät sinua osallistumaan menettelyyn, jota kutsutaan **iän arvioinniksi**. Näin he voivat päättää, katsovatko he sinun olevan lapsi vai ei.

Jos sinua pyydetään osallistumaan iän arviointiin, edustajasi kertoo sinulle menettelystä.

Mitä voit tehdä, jos haluat ottaa yhteyttä perheeseesi?

- Jos et tiedä, missä perheesi on, tai olet menettänyt yhteyden heihin, voit pyytää apua edustajaltasi tai henkilökunnalta. He auttavat sinua etsimään perhettäsi.
- Jos tiedät, missä perheesi on, ja sinulla on heidän yhteystietonsa, henkilökunta voi auttaa sinua soittamaan heille, jos haluat.
- Jos sinulla on sukulaisia Euroopassa, kerro henkilökunnalle kaikki mitä tiedät sukulaisistasi.

Ole varovainen, sillä jotkut ihmiset saattavat asettaa sinut vaaraan

Saatat harkita tästä maasta lähtemistä, tai jotkut ihmiset yrittävät suostutella sinua lähtemään. Se voi olla vaarallista sinulle ja voi vaikuttaa kielteisesti turvapaikkahakemukseesi.

Keskustele edustajasi ja vastaanottokeskuksen henkilökunnan kanssa, voit selittää heille tilanteen ja he voivat neuvoa sinua.

▶ MITÄ SINÄ SAAT?

Saat erityyppistä tukea ja erilaisia palveluja odottaessasi, että viranomaiset tutkivat turvapaikkahakemuksesi. Tätä kutsutaan **vastaanotoksi**.

Lapsena ja turvapaikanhakijana sinulla on oikeuksia, mutta myös velvoitteita, joita sinun on noudatettava. Niistä kerrotaan tässä esitteessä.

Henkilökunta pyytää sinua vahvistamaan, että olet saanut tässä esitteessä esitetyt tiedot. Jos et ymmärrä joitakin osia tästä esitteestä tai jos sinulla on mitä tahansa kysyttävää, kysy vastaanottokeskuksesi henkilökunnalta ja edustajaltasi.

Maassa oleskelusi aikana edustajasi ja henkilökunta antavat sinulle lisätietoja omasta tilanteestasi riippuen. Voit esittää kysymyksiä milloin tahansa.

Saat:

- majoituksen

- ruokaa

- henkilökohtaisia
hygieniatuotteita

- vaatteita

- rahaa päivittäisiin
menoihin, eli
käyttörahaa

OIKEUS TERVEYDENHUOLTOON

Viranomaiset varmistavat, että saat tarvitsemasi terveydenhoidon.

Voit ilmoittaa henkilökunnalle ja edustajalle kaikista terveysongelmistasi.

He auttavat sinua pääsemään sairaanhoitajan tai lääkärin vastaanotolle, jos tarvitset apua.

Jos lääkäri katsoo tarpeelliseksi, hän määrää lääkkeitä ja lähettää sinut erikoislääkärin vastaanotolle.

Henkilökunta kertoo sinulle, jos mahdollisesti joudut käymään terveystarkastuksessa sairaanhoitajan tai lääkärin luona.

Terveystarkastuksessa saatetaan tarkastaa terveydentilasi ja sinulle annetaan tarvittavaa apua.

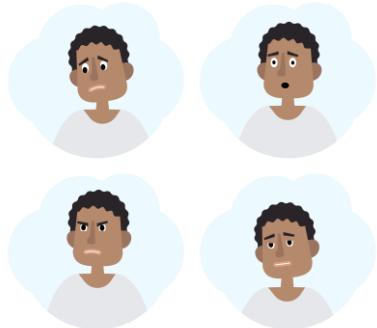
Jos sinulla on lääketieteellinen hätätilanne tai vamma, joka vaatii kiireellistä hoitoa, kerro siitä henkilökunnalle. Jos olet oleskelupaikkasi ulkopuolella, voit soittaa maksutta hätänumeroon 112.

▶ ILMOITA HENKILÖKUNNALLE JA EDUSTAJALLE JOS:

- olet huonovointinen, loukkaantunut tai tarvitset kiireellistä lääkinällistä apua tai lääkitystä
- käytät huumeita tai juot alkoholia
- olet aiemmin kokenut väkivaltaa tai hyväksikäyttöä tai koet sellaista nyt
- olet tai saatat olla raskaana
- et voi kävellä itsenäisesti tai sinulla on vaikeuksia kuulla tai nähdä
- olet hyvin huolissasi, surullinen, et pysty nukkumaan tai sinulla on kielteisiä ajatuksia
- tunnet olosi turvattomaksi tai pelkää jotakuta, joko tuntematonta tai tuntemaasi henkilöä
- sinua on pakotettu tai pakotetaan tekemään asioita, joita et halua tehdä
- tunnet olosi turvattomaksi uskontosi, rakastamasi henkilön, pukeutumistapasi tai käyttäytymisesi vuoksi.

Muista, että vastaanottokeskuksen henkilökunnan ja edustajasi tehtävä on auttaa sinua.

▶ MITÄ LAPSEN EDUN ARVIOINTI TARKOITTAÄ?

Kyseessä on menettely, jossa tapaatt erikoistunutta henkilökuntaa, jotka kysyvät sinulta kysymyksiä, jotta he voivat:

- ymmärtää **tarpeitasi**
- päättää, mitä **tukea** tarvitset.

Tämä auttaa viranomaisia tekemään tärkeitä päätöksiä, esimerkiksi siitä, missä majoitut.

Voit luottaa sairaanhoitajaan, lääkäriin, henkilökuntaan ja edustajaasi. Voit puhua heille kaikesta.

▶ OIKEUS SAADA OPETUSTA

Lapsena sinulla on oikeus koulutukseen ja oikeus oppia. Jos käyt koulua ja täytät 18 vuotta sinä aikana, voit jatkaa koulunkäyntiä koulutuksen loppuun asti.

Vastaanottokeskuksen henkilökunta auttaa sinua ilmoittautumaan paikalliseen kouluun. He antavat sinulle tietoa valmistavista kielikursseista ja muista kursseista.

Henkilökunta kertoo sinulle koulutus- ja vapaa-ajan aktiviteeteista, joiden avulla voit oppia, kehittyä ja saada uusia ystäviä.

➤ OIKEUS TEHDÄ TYÖTÄ

lästäsi ja tilanteestasi riippuen sinulle voidaan antaa lupa työskennellä Suomessa, jos haluat. Vastaanottokeskuksesi henkilökunta ja edustajasi antavat sinulle lisätietoja.

Alle 14-vuotiaat pojat ja tytöt eivät saa työskennellä.

➤ HENKILÖLLISYYSASIAKIRJASI TURVAPAIKANHAJANA

Saat henkilökohtaisen asiakirjan, jossa on nimesi ja valokuvasi. Tämä osoittaa, että olet turvapaikanhakija Suomessa. Sinun on aina pidettävä se mukana.

Tämä asiakirja on tärkeä. Pidä huoli, ettet kadota sitä, etkä anna sitä kenellekään toiselle.

MISSÄ OLESKELET?

Paikka, jossa majoitut viranomaisten tutkiessa turvapaikkahakemustasi, riippuu iästäsi ja tarpeistasi.

Viranomaiset ja henkilökunta ilmoittaa **paikasta, jossa sinun on oleskeltava**, esimerkiksi tietyssä majoituksessa tai kaupungissa.

Saat tukea ja palveluja vain viranomaisten päättämässä paikassa.

Hyvin harvoin lapset voidaan sijoittaa keskukseseen, josta ei voi poistua ilman lupaa. Jos olet tässä tilanteessa, edustajasi, oikeudellinen avustaja ja henkilökunta auttavat sinua.

Oleskelupaikasta riippumatta sinulla on oikeus olla turvassa.
Kukaan ei saa

uhkailla sinua

loukata sinua

vahingoittaa sinua

Riippumatta siitä, onko hän vieras vai tuntemasi henkilö.

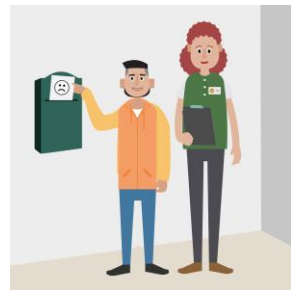
Jos sinulla on ongelmia henkilökunnan tai edustajasi kanssa, voit kertoa siitä.

➤ MITÄ VOIT TEHDÄ, JOS JOKU KOHTELEE SINUA HUONOSTI?

Voit keskustella asiasta luotettavan henkilön, toisen työntekijän, edustajan tai vastaanottokeskuksen henkilökunnan kanssa.

Jos joku kohtelee sinua huonosti, voit ilmoittaa asiasta viranomaisille, jotta tällainen ei toistuisi. Tätä kutsutaan valituksen tekemiseksi.

Huomaa!

Jos olet oleskelupaikkasi ulkopuolella ja olet vaarassa, voit soittaa ilmaiseksi kansalliseen hätänumeroon 112 mistä tahansa puhelimesta.

➤ MITKÄ OVAT VASTAANOTTOON LIITTYVÄT VELVOLLISUUTESI?

On tärkeää, että puhut totta ja teet yhteistyötä viranomaisten kanssa, vaikka joskus voi tuntua pelottavalta ja vaikealta kertoa tarinasi. Et ole yksin. Edustajasi ja henkilökunta kuuntelevat sinua ja auttavat sinua päivittäisissä tarpeissasi. Henkilökunta voi auttaa sinua, jos he ovat tietoisia tilanteestasi.

Missä tahansa majoitutkin, sääntöjä on noudatettava. Sinun on esimerkiksi kunnioitettava muita asukkaita ja henkilökuntaa, etkä saa pitää meteliä hiljaisuusaikoina.

Henkilökunta kertoo säännöistä ja seuraamuksista, jos sääntöjä ei noudateta.

On erittäin tärkeää, että

- ✔ noudatat oleskelupaikkasi sääntöjä
- ✘ et lähde pois paikasta, jossa viranomaiset käskivät sinua pysymään.
- ✔ noudatat tämän maan lakeja, joista henkilökunta ja edustajasi kertovat sinulle.

➤ MITÄ TAPAHTUU, JOS ET NOUDATA VELVOLLISUUKSIASI?

Jos näin tapahtuu, voit puhua avoimesti vastaanottokeskuksen henkilökunnalle tai edustajallesi ja kerro tilanteestasi ja sen syistä.

Viranomaiset arvioivat tilannettasi ja ilmoittavat sinulle ja edustajallesi, jos he päättävät ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin.

Viranomaiset voivat päättää, että

- **saat mahdollisesti vähemmän tukea** esimerkiksi silloin, jos lähdet pois paikasta, jossa viranomaiset ovat kehottaneet sinua pysymään, tai jos et tee yhteistyötä viranomaisten kanssa.
- **voit menettää osan saamastasi tuesta**, jos käyttäydyt väkivaltaisesti tai rikot toistuvasti tai vakavasti oleskelupaikan sääntöjä. Myös poliisi voidaan kutsua paikalle.

Olet nyt Suomessa, joka on EU+ -maa.

EU+ -maat ovat

27 Euroopan unionin (EU) jäsenvaltiota: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari, Viro sekä

neljä muuta maata: Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi.

SÄÄNNÖT TURVAPAIKAN HAKEMISESTA JA EU+ -MAIHIN MATKUSTAMISESTA

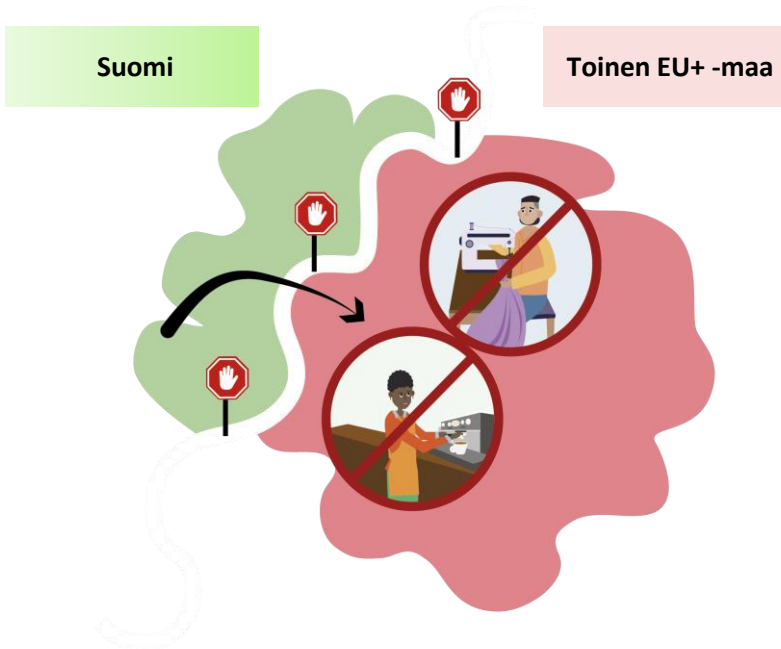

Edustajasi ja vastaanottokeskuksen henkilökunta selittävät sinulle nämä tärkeät säännöt. Voit esittää heille kysymyksiä milloin tahansa.

- Sinun on pysyttävä Suomessa, eikä sinun tule lähteä mihinkään muuhun EU+ -maahan.
- Jos sinulla on perheenjäseniä jossakin näistä maista, viranomaiset ilmoittavat sinulle perheenyhdistämisoikeuksistasi. On tärkeää, ettet vain lähde omin päin.
- Jos pakenet, sillä on kielteisiä seurauksia, joista kerrotaan tässä esitteessä. Saat esimerkiksi vähemmän vastaanottotukea toisessa maassa.
- Muista, että sinun on rekisteröitävä turvapaikkahakemuksesi siinä EU+ -maassa, johon saavuit ensimmäisenä, elleivät viranomaiset ole ilmoittaneet sinulle toisin.
- Vain yksi näistä maista on vastuussa turvapaikkahakemuksesi käsittelystä. Viranomaiset Suomessa kertovat sinulle, mikä maa on vastuussa tästä.

Näistä menettelyistä kerrotaan erillisissä esitteissä.

➤ MITÄ TAPAHTUU, JOS LÄHDET JOHONKIN TOISEEN EU+ -MAAHAN?

Suomessa:

- turvapaikkamenettelysi voidaan lopettaa.

Toisessa EU+ -maassa

- viranomaiset voivat päättää lähettää sinut takaisin EU+ -maahan, josta lähdit.

Siitä hetkestä lähtien, kun viranomaiset ilmoittavat sinulle päätöksestä lähettää sinut takaisin, sinulla ei ole enää tiettyjä oikeuksia, esimerkiksi:

- et saa tiettyjä tukityyppejä

➤ KUKA VOI AUTTAA SINUA, JOS ET HYVÄKSY VIRANOMAISTEN TEKEMÄÄ PÄÄTÖSTÄ?

Voit keskustella edustajasi kanssa ja kysyä mitä tahansa.

Yhdessä edustajasi kanssa voit pyytää apua oikeudelliselta avustajalta.

Oikeudellinen avustaja on henkilö, joka tuntee kyseisen maan säännöt ja voi tutkia tilannettasi ja avustaa sinua.

Henkilökunta antaa sinulle tietoa kansalaisjärjestöistä, jotka voivat myös tarjota sinulle tietoa ja apua.

Voit ottaa milloin tahansa yhteyttä YK:n pakolaisjärjestöön (UNHCR). YK:n pakolaisjärjestö suojelee ihmisiä, jotka ovat joutuneet pakenemaan maastaan.

➤ MITÄ TAPAHTUU, JOS JOHONKIN TUKEEN TULEE MUUTOS?

Jos viranomaiset päättävät rajoittaa tai peruuttaa joitakin tukimuotoja sivulla 15 selitetyn tilanteen vuoksi, voit silti:

- käydä koulua

- saada lääketieteellistä apua

- saada apua henkilökohtaisen tilanteesi ja tarpeidesi perusteella.

Jos viranomaiset päättävät peruuttaa sinulle myönnetyn vastaanottotuen, koska olet paennut ja muuttanut toiseen EU+ -maahan, saat edelleen tukea, jonka muoto riippuu henkilökohtaisesta tilanteestasi ja tarpeistasi. Voit edelleen käydä koulua.

YHTEYSTIEDOT

Jos sinulla on kysyttävää tai tarvitset tukea oleskelusi aikana, voit ottaa yhteyttä seuraaviin tahoihin:

vastaanottoviranomainen

Oma
vastaanottokeskuks
esi

muu asiaan liittyvä viranomainen

Yleistietoa
vastaanotosta ja
turvapaikkaprosessi
sta

Migri.fi
Infofinland.fi

muu asiaan liittyvä viranomainen

Maahanmuuttoviras
to

PL 10, FI-00086 Maahanmuuttovirasto, sähköposti:
migri@migri.fi

Voit myös ottaa yhteyttä näihin organisaatioihin, jos sinulla on kysyttävää seuraavista:

terveydenhoito

Päivystysapu 116117 neuvoo sinua äkillisissä terveysongelmissa. Soita tähän numeroon, jos et tavoita vastaanottokeskustasi.

psykososiaalinen tuki

Mieli (Suomen Mielenterveys ry), mieli.fi

oikeudellinen neuvonta, oikeusapu ja oikeudellinen edustus

Oikeusapua tarjoavat oikeusaputoimistot, lakitoimistot ja juristit. Jos haluat lisätietoa oikeudellisista avustajista, kysy vastaanottokeskukseltasi tai edustajaltasi. Oikeuspalveluvirasto.fi/yhteystiedot

Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisvirasto (UNHCR) suojelee turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten etuja ja oikeuksia

Lähin UNHCR:n alueellinen edustusto: the United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR
Osoite: Wenner-Gren Center, Sveavägen166,
11346 Stockholm, Sweden
sähköposti: swest@unhcr.org

**Yhdenvertaisuusvalu
tettu**

PL 24, FI-00023 Valtioneuvosto, sähköposti:
yvv@oikeus.fi, www.syrjinta.fi

Jos sinulla on lääketieteellinen hätätilanne ja olet vaarassa, ota yhteyttä henkilökuntaan. He auttavat sinua.

Jos olet majoituspaikkasi ulkopuolella ja joudut onnettomuuteen tai olet vaarassa, voit soittaa maksutta tähän hätänumeroon: 112

Jos sinulla ei ole puhelinta, voit pyytää jotakuta soittamaan hätänumeroon puolestasi.

Co-funded by
the European Union

Tämä esite on tarkoitettu vain tiedoksi. Se ei itsessään luo oikeuksia tai velvollisuuksia. Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) on toimittanut tämän materiaalin pääsisällön, ja EUAA on antanut luvan tämän esitteen jäljentämiseen ja muuttamiseen vain EU:n jäsenvaltioille. EUAA ei ole millään tavoin vastuussa sellaisten tietojen oikeellisuudesta, sisällöstä, täydellisyydestä, laillisuudesta tai luotettavuudesta, joita jäsenvaltiot tai mitkä tahansa muut vastuussa olevat kolmannet osapuolet ovat tähän esitteeseen sisällyttäneet. EUAA tai sen puolesta toimivat henkilöt eivät ole vastuussa siitä, miten tämän julkaisun sisältämiä tietoja käytetään.

© Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA), 2025

1/12.6.2026